

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

เริงรำวง

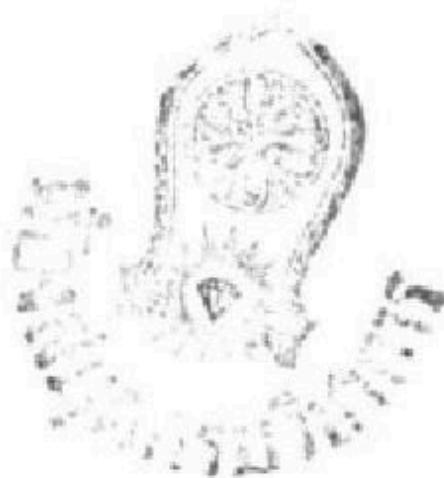
ฉบับปรับแต่งพิเศษ

คณะกรรมการพัฒนาสื่อฯ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กดลุ่มสร้างสรรค์นักข่าวเด็ก
ชุด คนดี-นาฏศิลป์

เล่ม ๑

เริงรำวง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์แยกครึ่งหน้า จำนวน ๔๕,๐๐๐ เก้าม

W.F. മുഖ്യൻ

ผู้จัดพิมพ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-10-0584-9

សេវាទុន ៧៩៦០ភ.।
១៨៩៧២
សាស្ត្រ ១៧០.៣៨

西山前 陰坡山頂的灌木林 帶點赤色的灌木

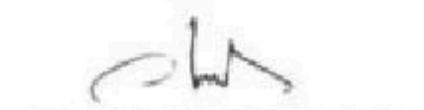
และในปัจจุบันนี้มีบทบาท บนเวทีภูมิภาค เช่นเดียวกับในอาเซียน ก็ตาม ขณะเดียวกัน ผู้นำอาเซียนที่ได้รับการแต่งตั้ง

กាំນា

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๙ เพื่อให้นักเรียนมีหนังสือสำหรับศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เริงร่า นี่ เป็นเล่มหนึ่งในชุด ตอนศรี-นาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สหรัฐชั้นประถม-ศึกษาปีที่ ๑-๔ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการละเล่นพื้นเมือง การร่วมพื้นเมืองชุมชนและสังกันในงานประจำเดือนต่างๆ ของไทยรวมทั้งร่วมมาตรฐาน ที่ถือกันว่าเป็นแบบแผนการร่วมพ้อง ภาระผูกพันนี้ให้นักเรียนรักการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินและได้ความรู้ ครูหรือผู้ใหญ่อาจถอดตามและอธิบายเพิ่มเติม อาจจะช่วยให้เพิ่มพูนทักษะด้านนี้ให้ก้าวเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน จ้าสาระสำคัญ สามารถปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

กรมวิชาการขออนุญาตทุกท่านที่มีส่วนในการจัดทำหนังสือ เล่มนี้ไว้ ณ โอกาส

(นายวิภา ก ปางพูดพิพาก्ष)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๖ กวักฤา กม ๒๕๑๙

०८

०९

ໄรมເຮືອນເລີກແລ້ວ ນັກເຮົາກົດຕ່າມພາກັນກົດລັບນ້ຳນ ບ້ານກີເຕີນ
ຖຸກົດນອຍໜ້ານສູງສະນານ ນ້ຳນວິຈີນເຕີນພື້ອກລັບປີປ່ອຊ່ວຍພໍອແນ່ທຳນານ
ນ້ຳນ ແລະ ຖ້ານກີຄຸງກົດຕື່ອງມາຍກີຄຸນຄຽງສໍ່ໄຟຫ້າ

ຮັບນີ້ມຸດກົນນາເວັນດັບເພື່ອນ ຈຳ “ອາທິດຍົ່ວໜ້າຄຸນຄຽງໃໝ່
ພວກເຮົາທ່າກຣະທານ”

“ທີ່ສີ ເຮົາຈະໄສ້ກົດຕ່າມກົນນີ້ ໄນຕົດປັບປັບ ແລະ ຈະໄດ້ມີກຣະທານ
ໄປລອຍກົນໃນວັນເລືອຍກຣະທານທີ່ໄກລັດຕົນນີ້” ນາວີ້ມຸດຕ່ອ

ເທິກ ຈຳ ອົບນ້ຳຮັບເອີ້ນເກື່ອງກົນກົດລອຍກຣະທານ ສາຍໃຈຈຶ່ງໄດ້ຫວານ
ຮັບນີ້ ນາວີ ແລະ ດັບເລີນ ຈຳ ໄບນັກທີ່ຖຸລຸນໄດ້ຈົບໄຫ້ເລ່າຮາຍລະເອີ້ດ
ເກື່ອງກົນປະເທດຜົນຕາມກຣະທານທີ່ນີ້ ປີ້ທຸລັດກີອີປ້າຂອງສາຍໃຈ
ເຕີມເປັນຄຽງສອນນາງສີດປັນຕົວຊູ້ເວົ້ອງເກື່ອງກົນປະເທດຜົນລອຍກຣະທານດີ
ທຸກຄົນຈຶ່ງນັດກົນວ່າ ຈະໄປປົດອຸນເຫັນວັນຮູ່ຈົ້ນ ຈຶ່ງເປັນວັນທຸດເວັບນ
ສາຍໃຈນອກໄຫ້ເພື່ອນ ຈຳ ຂອດນຸ້ມາຕພໍອແນ່ດ້ວຍ

ວັນຮູ່ຈົ້ນທີ່ນ້ຳນຂອງສາຍໃຈ ປີ້ທຸລັດເຕີມຂົນນ ພລືນີ້ ແລະ
ອາຫາວກດາວວັນໄວ້ເລື່ອງເພື່ອນ ຈຳ ຂອງສາຍໃຈ ເນື່ອຮັບນີ້ ນາວີ ແລະ
ເພື່ອນ ຈຳ ມາເຈີ້ງກີເຂົ້າໄປໃຫວ້ທໍາຄວາມເຄາກພປີ້ທຸລັດ ປີ້ທຸລັດທີ່ກ່າຍ
ຄຸງກົນເທິກ ຈຳ ທຸກຄົນອຍໜ້າສູງສະນານ ພຽມກັນນອກໄຫ້ຮັບປະການ
ຂົນນ ແລະ ພລືນີ້

สาปใจบอกเป็นพิทุลภ แต่ตอน ๆ อย่างหนทางเรื่องลือของพระราชนิพานมหเป็นพิทุลในวันนี้ เป็นพิทุลสัญญาไว้จะเด้อให้ฟื้นมา แต่ขอให้กินอาหารกันให้อิ่มเสียก่อน หลังจากนั้นจึงจะฟื้นให้ออกจากทุกภัยที่ได้ดันไม่หน้าเมือง

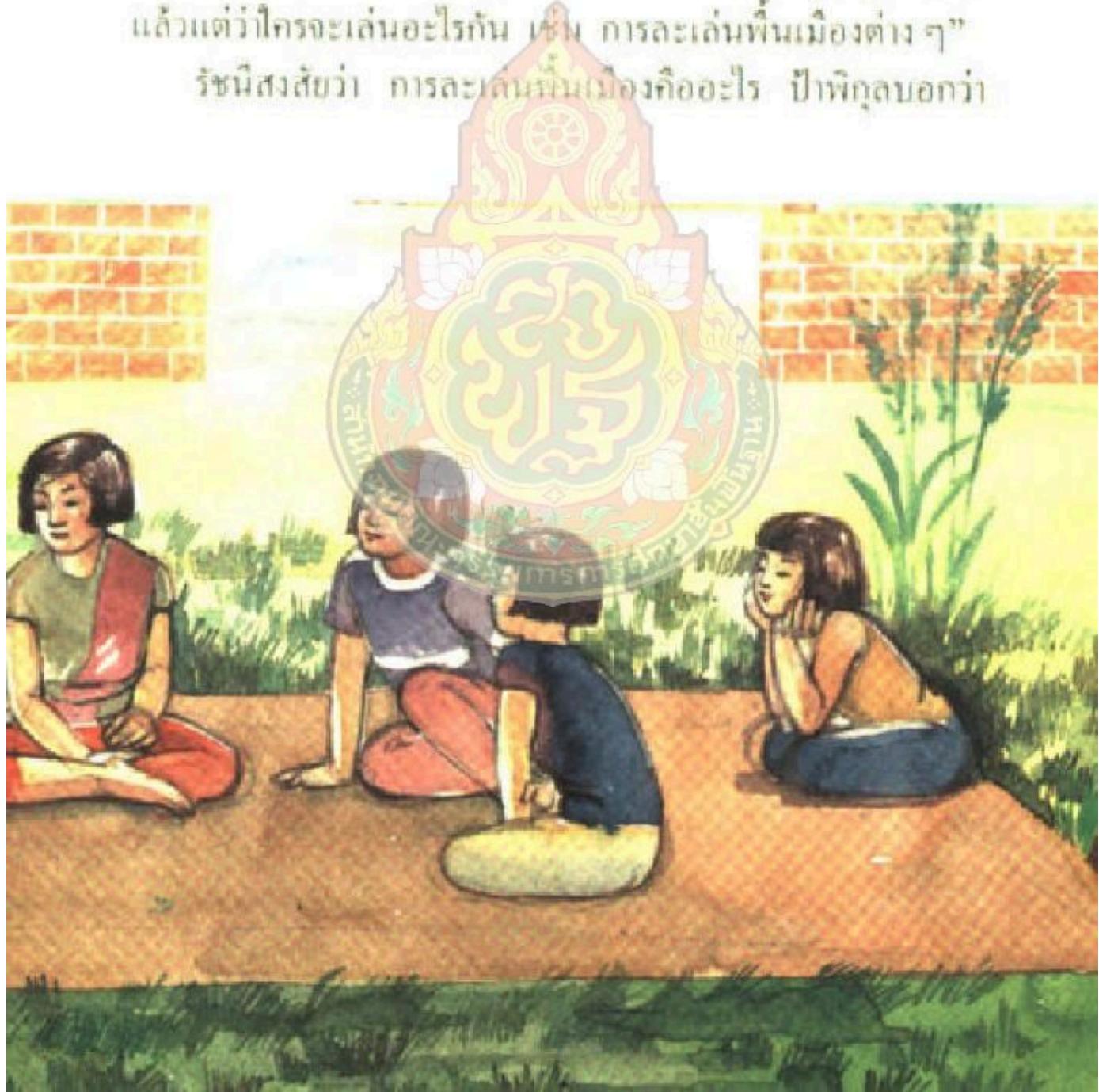
เมื่อเด็ก ๆ ทุกคนนั่งกันเริงร่าอ่อนด้า ปีพิทุลจิ้นเริ่มเล่าเรื่อง “เมื่อวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๔ ข้อมหูกปี ฉะนี้การลือของพระราชนิพานเป็นประชาราษฎร์ ไปทุกหมู่บ้านตั้งใจฟัง ฉะนี้เมื่อวันนี้ นี่เป็นแม่น้ำล่าก่อตัวขึ้นต้นเป็นยมค่า คาดากลับคืน

พระจันทร์เต็มดวงส่องแสงสว่างไปทั่วท้องน้ำและท้องฟ้า สาย
ลมมาก เรนเรียกคืนนี้ว่า ‘คืนวันเพ็ญ’ ตามปกติในคืนนี้ ท้องฟ้า
จะเปลี่ยนไปเป็นมีเมฆหมอก จึงเป็นคืนที่เหมาะสมสำหรับการเล่น
สนุกสนานรื่นเริงกัน”

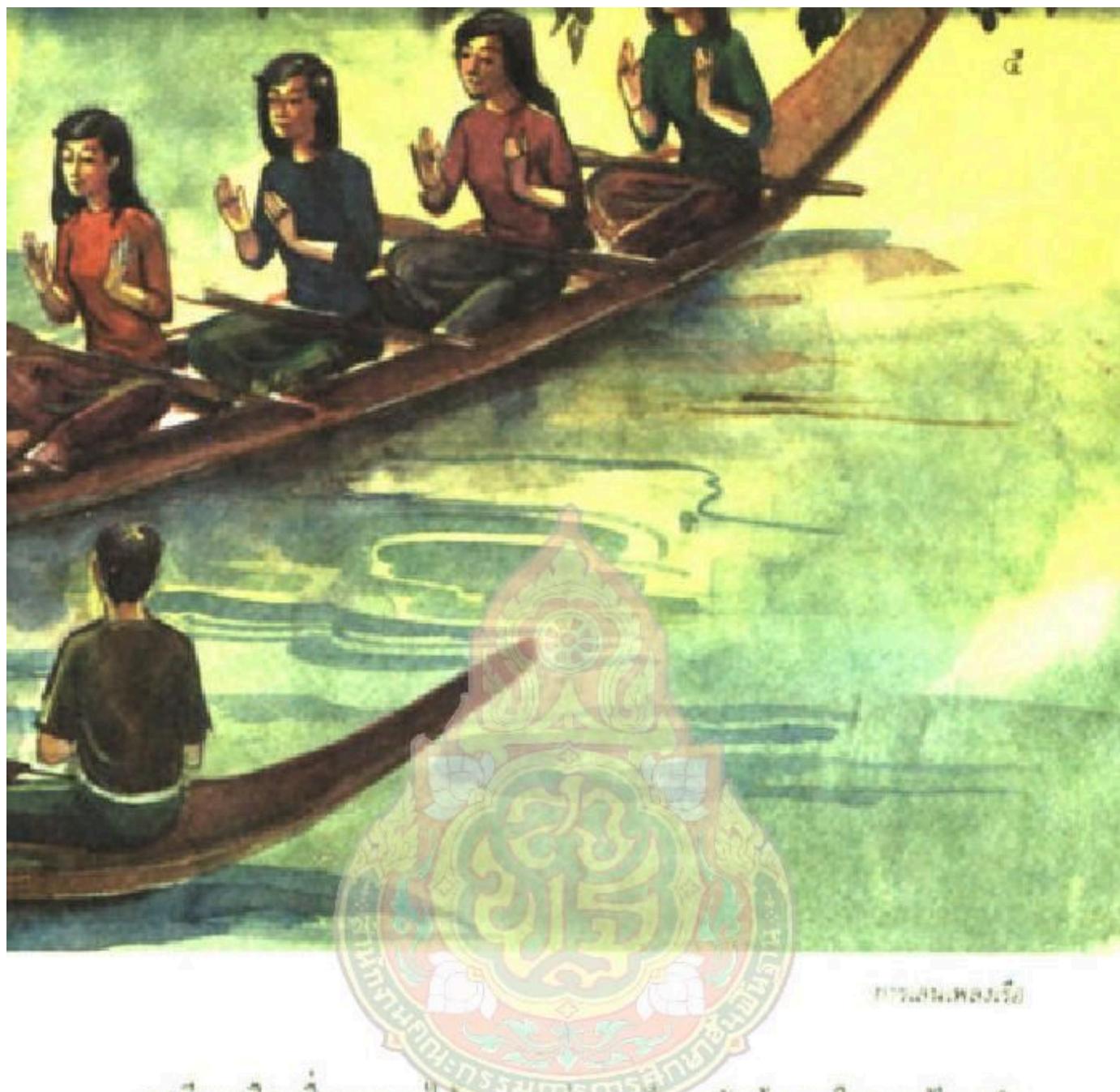
เด็ก ๆ สนใจการเล่นสนุก ๆ ในคืนวันเพ็ญ ต่างพากันถาม
พี่ဘาเรลื้นในคืนนั้น ป้าพิฤตตอบว่า “มีการเล่นสนุก ๆ มากมาก
แล้วแต่ว่าฝีกรจะเล่นอะไรกัน เช่น การละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ ”

รัชนีสงสัยว่า การละเล่นพื้นเมืองคืออะไร ป้าพิฤตกล่าวว่า

“เดือนนี้เป็นเดือนทางเรือ ให้ชาวบ้านช่วยได้เพื่อปีชง ทำ
เล่นกีฬาระหว่างเดือนนั้นต่างกัน ดังนี้เป็นการเล่นหมากล้อมที่จะทำสิ่งใด
ก็ได้ที่อยู่ในหมากล้อมกันหมดเลยนั้น แต่กีฬาระหว่างเดือนนั้นหมายความว่า
น้ำท่วมหนักจัดมากต่อวัน ๆ ทำให้ชาวบ้านสูญเสียทรัพย์สิน ด้าน
กระดาษเล่นพื้นเมืองก็ถือว่าขาดตลาดต่อวัน ๆ ตามไปรับหนี้เป็นก้อนใหญ่
ก้อนใหญ่ก็ต้องพยายามหาเงินมาจ่ายคืน กีฬาระหว่างเดือนพื้นเมือง
น้ำท่วมก็ต้องหันหน้าไปทางใต้ ทางใต้ก็คือทางทะเล ทางใต้ก็คือทาง
เดือนคำนี้ชาวบ้านสูญเสียทรัพย์สินเริ่มเป็นหลาดต่อวัน ๆ เป็นการ
เชื่องความสัมพันธ์กันในระหว่างบ้านเมืองหลาย邦 ไม่ได้เล่นเพื่อเป็น

อาชีพหรือเพื่อหารายได้ ที่ไม่เกี่ยวกับการขับรั่วหรือการฟ้องร้อง
ประกอบ จะมีคุณธรรมประกอบหรือไม่มีก็ได้ พากหนุกมองเห็น
ความแตกต่างแล้วนะ”

นเรื่องน่าตื่นเต้น “การจะเดินพื้นเมือง ต้องไม่มีเดินครึ่งกลางบน
แล้วจะเดินให้ถืออย่างไร”

ป้าพิถุลตอบว่า “เล่นได้ไม่ยากเลย การทดสอบที่นี่เนื่องจาก
อันที่ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ แค่หนังสือ เหลา
หวานน้ำด้วย และเพลิงด้วย เป็นต้น วิธีการเล่นก็คือ ผู้เล่นคน

ภาพจากหนังสือเรียนภาษาไทย

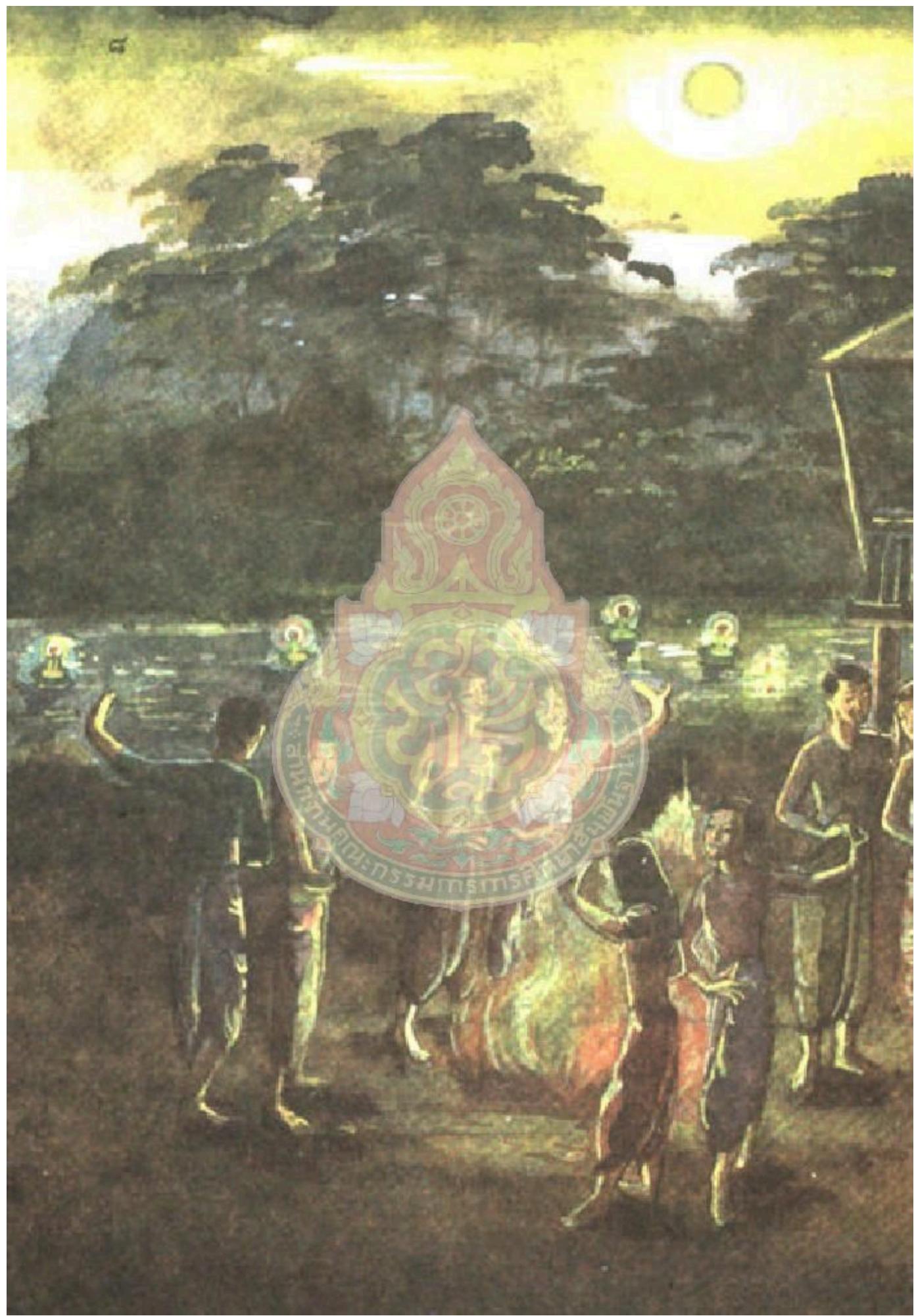
หนึ่งจะร้อนแพลงและน้ำฝนทำหาย พัวอมกันนั่นคู่เด่นคนอื่น ๆ
ก็ช่วยกันตนมีอีเป็นจ้มหาร เผชิบห่านนี้ก็สามารถเล่นกันได้แล้ว
ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องดนตรีประกอบจัง”

ป้าเพิกูลอย่างให้เต็กล ๆ ได้เล่นการละเล่นพื้นเมืองร่าย ๆ

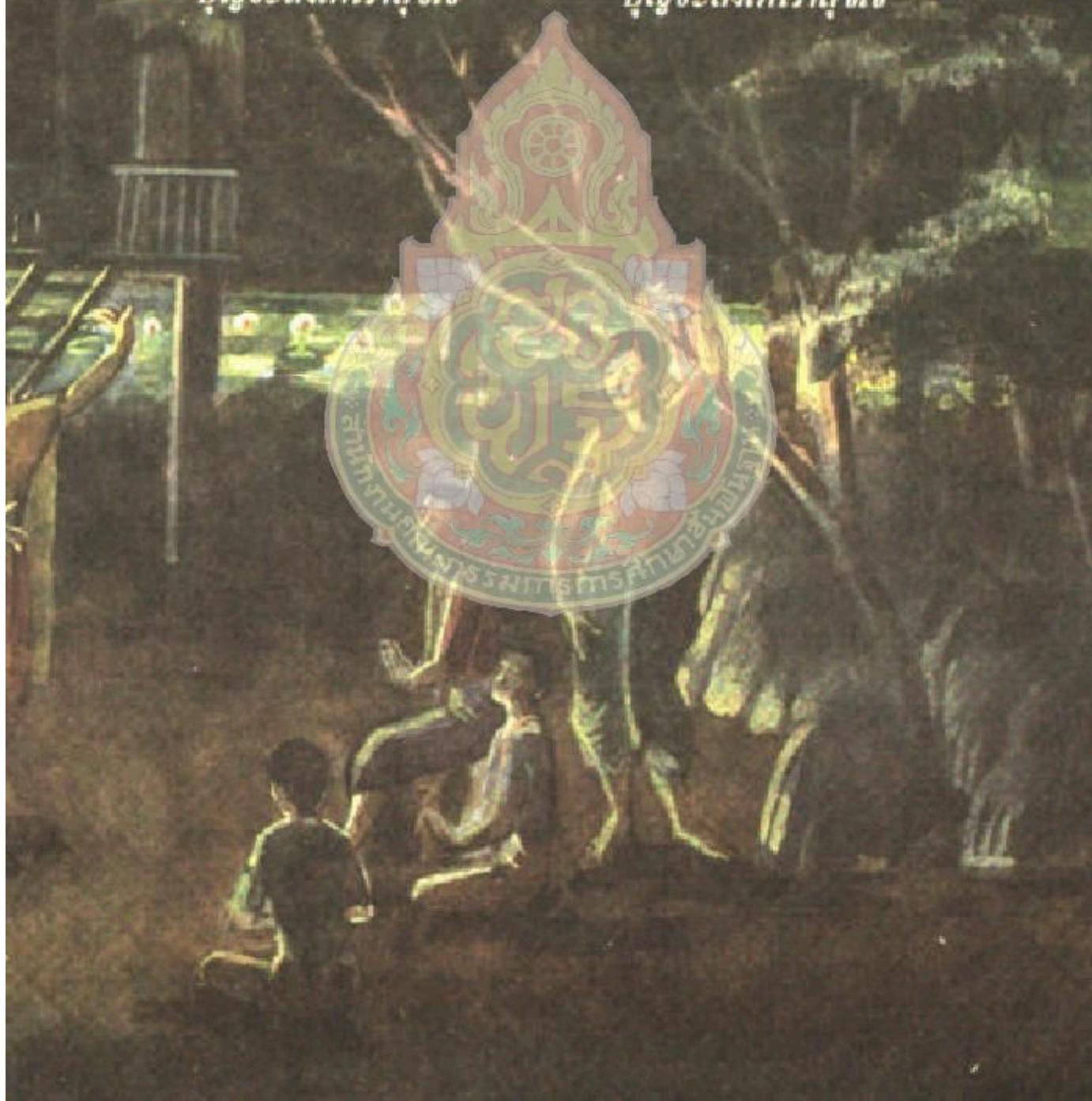
การบูรณะพระอุโบสถ

สักอ่ำนหนึ้ง จิ้งจอกมีเด็ก ๆ ว่า “ไครเคยได้บินเพลางโลหะกราฟ
บ้าง” ทุกคนด่าไม่ยอมกันต่อนกว่า เคยได้บิน แต่ขอให้ป้าพิกุล
ร้องเป็นที่ฟื้นพระราชน้ำเป้าพิกุลร้องเพลลงเก่งอญญาลี ป้าพิกุลจึง
ร้องเพลางโลหะกราฟให้เด็ก ๆ ฟัง

วันที่อยู่เดือนสิบสอง
บุราเง็งน้ำด้วยชาพันธุ์
กอบ กอบ กระแทง
ล้อกระแทงก็นแล้ว
ร่วงวันล้อกระแทง
บุญจะส่องให้เราสุขใจ

น้านองเต็มตึ่ง
สนุกสนานจริงวันล้อกระแทง
กอบ กอบ กระแทง
ขอเชิญน้องมาล้อออกมาร่วง
ร่วงวันล้อกระแทง
บุญจะส่องให้เราสุขใจ

ขณะที่ป้าพิฤติลีลาวดีเดิน “ขอเชิญน้องมากว่าอกมารีวิว” เด็ก ๆ นักสนุกต่างพากันร้องตามไปหัวขอขำสนุกสนาน เพราะว่าเด็ก ๆ เกื้ออบทุกคนร้องกันได้อยู่แล้ว

รัชนี นารี สายปิโตร และเพื่อน ๆ สนุกกับการร้องเพลงล้อกราบทรมาก จึงพากันร้องอีกหน้ายังเห็น ป้าพิฤติได้เปิดเพลงล้อกราบทรงจากเครื่องอุปกรณ์เสียงที่เตรียมไว้ เด็ก ๆ ร้องกอล์ปีด้วย ช่วยให้บรรยายภาษาศักวิกรื้นซึ่งกัน

ป้าพิฤติสนทนาแก่เด็ก ๆ ว่า “เพลงล้อกราบที่เราร้องกันนี้ใช้ประกอบการละเล่นพื้นเมืองอย่างหนึ่ง ไกรทราบบ้างว่า

เป็นการลักเล่นจ้อง

เด็ก ๆ แม่กันดีอย่างเดียว

ต่อจากนั้นป้าพิคุลชวนให้เด็ก ๆ ร่วม เด็กบางคนอย่าง
แต่ร้ายไม่เป็น ป้าพิคุลบอกว่าร้ายไม่มาก จะร้ายท่าไหนก็ได้ สักครึ่ง
ตื้อจะให้ถูกหรือเข้ากันจังหวะ การถ้าไม่ต้องถ้าให้ถูกจังหวะ
ป้าพิคุลเปิดเก้าอี้ของบันทึกเสียงเพลงด้วยกระแทกให้เด็ก ๆ ร่วม และ
ชวนให้ร้องเพลงตามไปด้วย บางคนที่ซังไม่กล้าร้องรักเสียงเพลง
และตอบไม่รู้ตามจังหวะอย่างสนุกสนาน ป้าพิคุลชื่นชมความ
สามารถทางการร้องอยู่แล้วก็ได้ร่วมร่วงไปกันเด็ก ๆ ด้วย เด็ก ๆ

60

The image shows a single page from a traditional Cambodian manuscript. The page is framed by a wide, ornate border in gold and black. Inside, there are three staves of musical notation. Each staff has four vertical stems with horizontal strokes. The first staff has lyrics in Khmer script below it. The second staff also has lyrics. The third staff has lyrics at the bottom. A large, circular, stylized emblem or seal is positioned in the center of the page, overlapping the music. The emblem features intricate patterns and colors, including red, gold, and green. The overall style is highly decorative and typical of traditional Cambodian book arts.

ເພດວະກອນກរະທາງທີ່ແຕ່ງໃຫຍ່ ມາຍນີ້ຢູ່ນາງ ຖົງເຮືອງ

ก็จะเตรียมตัวไปล่อขยะทางตามริมแม่น้ำ ล่ากส่อง แล้วก็จะพาสันไปปัสนุกสนานตามบ้านหรือตามลานวัดซึ่งจังหวัดที่กาลลอบ-กระหง การเล่นในวันล้อยกระหงนอกจาก การล่อเล่นพื้นเมืองที่กล่าวแล้วยังมีการเล่นอย่างอื่นอีก เช่น การเล่นจุดดองไม้ไฟชนิดต่าง ๆ บางชนิดอาจทำให้เกิดอันตรายได้ ถ้าหากไม่เจ้าใจวิธีเล่น และเล่นไม่ถูกสถานที่ เช่น เล่นใกล้สัก ๆ บ้าน ใกล้สถานที่ที่ติดเชื้อเพลิงได้ง่าย หรือเล่นในที่ที่มีคนจำนวนมาก อาจจะเกิดอันตรายได้รับบาดเจ็บหรือไฟไหม้บ้านเรือนได้ เพราะฉะนั้น ก่อนที่เด็ก ๆ จะเล่นดองไม้ไฟ ควรมีผู้ใหญ่ดูอย่างช่วงแนะนำวิธีการเล่น และดูอย่างคุณภาพการล่ออยู่ตลอดเวลาอย่างใกล้ชิด “ไม่ควรเล่นกันเองตามลำพัง”

“เราล่อกระหงกันทำไม่สะอาด” นารีภานษา เพราอชาภารบ เรื่องนี้นานานมลสาร

ป้าพิกุลจึงตอบว่าให้ฟังว่า “การล่อกระหงกระทำเพื่อบุขา รอนพระพุทธชนาทที่ประดิษฐาน ๙ หาดราษฎร์แม่น้ำนั้นมหาก เป็นการระลึกถึงกุณของพระพุทธเจ้า แต่สถานีกุณของน้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ อันเป็นสิ่งจำเป็นของชีวิต รวมทั้งข้อมาที่อาจทำได้ ๙ อันเป็นเหตุให้แหล่งน้ำนี้ไม่สะอาด” ป้าพิกุลยังสอนเด็ก ๆ ด้วยว่า “การทำให้แม่น้ำล่ากส่องสกปรก เช่น ทึ่งบะมูลฝอยเป็นสิ่งไม่ดีไม่ควรทำนะจ๊ะ”

ป้าพิกุลเล่าเพิ่มเติมว่า “มีหนังสือเล่าถึงความเป็นมาของ การล่อกระหงว่า เมื่อปีรากา พ.ศ.๓๐๐ ปีมาแล้ว สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี นางนพมาศสนมของพระร่วง พ่อเมืองในกรุงนั้นได้

ประดิษฐ์กระทรงเป็นรูปคอกบัวส้าหรันล้อขประจำที่ปีโภมไฟ ใน
ເທສກາລວນເພື່ອເດືອນ ເມ ແລະ ນັບແຕ່ນິ້ນມາ ປະຈາກນໍ້າໄປກີ
ນິຍມໍາກະຮະຫງສ້າຫຮັນລອບໃນເທສກາລນີເປັນຮູປຄອກບ້າ”

รัชนีสนใจเรื่องการรำเป็นพิเศษ จึงน้อกป้าพิกุลว่า “เพลงด้อมกระทรงที่รำกันเมื่อกี้นี้พากหนูรำไม่สวยงามเท่าป้ารำ หนูและเพื่อน ๆ อยากรำสวยงามป้าค่ะ”

ป้าพิกุลยืนด้วยความเอินดูที่เด็ก ๆ สนใจและอธิบายว่า “ท่ารำที่ป้ารำเมื่อกี้นี้เรียกว่า ท่าสอดสร้อยมาลาแปลงชีะ มักใช้ในการรำวงพื้นเมือง ซึ่งการรำวงพื้นเมืองนี้เป็นการรำตามซังหวะเดินไปเป็นวงไม่ต้องใช้ท่ารำมาก เพลงหนึ่ง ๆ อาจใช้ท่ารำท่าเดียวหรือหลายท่าก็ได้ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความหมายของท่ารำตามเนื้อร้อง”

พากนก

นารีซักกต่อว่า “ว่ากันตามเนื้อร้องเป็นอ่ายไม่ใช่”

ป้าพิฤกส์ตอบว่า “หากว่าความเมื่อยล้าของ เรายังคงทำ ภาระท่า เป็น การดีบหใน การรำอ่ายหนึ่ง คำร้องในเพลงที่จะรำมีอ่ายไม่ใช่ทำ ท่าไปตามคำร้องนั้น เริงกันว่า ดีบห ทำรำจะมากราเรื่องน้อบขึ้น อยู่กับความขาวของเนื้อร้องในเพลงนั้น เราใช้ภาษาทำเป็นการ สื่อความหมายอ่ายหนึ่ง ก็อ แสดงกิริยาอาการแทนคำพูด เช่น คำว่า รัก ทำท่ากอดอก วิชีรากือ แบบมือทึ่ง ๒ ข้าง ไขว้ทับหนีออก” ป้าพิฤกส์เชิญพร้อมกับทำท่าทางประกอบไปด้วย

“ถ้าใช้น้ำซึ้งซึ่งที่ปาก ใช้แทนคำพูดว่า กิน ก็ได้ ถ้ากล่าวถึง

สถาบันการ gereph เช่น ชาติ ศานา พระมหาภัทร์ หรือกล่าวถึง
ความดีงามก็ประนีมีอื่นสูง ถ้ากล่าวถึงสิ่งที่หล่อ ทำทำแนว
มือมาข้ออกไปต้านข้าง” ป้าพิกุลธันวาและสาธิตด้วยทำร้ายที่
จดหมาย

บทบาทของสถาบันการศึกษาในกระบวนการทางสังคม

พากลางเรืองสีงามในหน้า

ป้าพิกุลอธินายต่อว่า “เพลงร่วงบามเพลงอาจแสดงความหมาย
ของเนื้อร้องด้วยภาษาทำได้ เช่น เพลงลือของทางเนื้อร้องที่นาข
ปัญญา รุ่งเรือง แต่ง กีร์ด้วยการตีบทได้” รัชนีอย่างรัวเพลง
ลือของทางเนื้อร้องในม้วน จึงขอให้ป้าพิกุลแนะนำการตีบทด้วย
ภาษาทำกับเพลงตังกล่า ซึ่งเด็ก ๆ ยังไม่เคยร่วมมาก่อน ป้าพิกุล
จึงทำทำเป็นตัวอย่าง ตั้งนี้

เนื้อร้อง	ภาษาทำ
เด็กเอ่ยเร็วอย่าช้า	ขึ้นไยกตัวซ้ายขวา
มาชินมาลือของทาง	ก้ากมือเรียก
ตีกีติต่ำร้อง	ขกมือพนม
ให้มั่นคงในความดี	ขกมือขาสูง
ค่าคืนเดือนหน้าพรมกันเข้าห้องรีเยาว์	ขก ๒ มือ พาข้ออก
ເຮັດອະກະຫາຍນ໌	ขกมือไปปั้งขา
บุชาองค์พระศรีศาสดา	ขกมือพนม

เด็กทุกคนพ่อใจกับการฝึกร่างเพลงลอดยกระหงกันมาก เมื่อ
ร้ากันได้คล่องแล้ว ป้าพิคุลจึงแนะนำว่า “พากหนูควรฝึกร่าง
พื้นเมืองกันบ้าง ร่างพื้นเมืองร้ายไม่ยาก ท่าร่างที่ใช้ก็คิดกันเอง
ง่ายๆ เพียงแต่ให้ถูกจังหวะเท่านั้น เพลงที่ใช้ก็มักจะเป็นเพลง
ที่ร้องกันได้อยู่แล้ว เช่น เพลงตามองตา และเพลงซ่อนมาดี”

นารีและเพื่อนเกย์ได้ขึ้นเพลงตามองตา และเพลงซ้อมมาเลิ่
แก้ว และทุกคนต่างก็ร้องเพลงนี้กันไปด้วยพิธีกุลจึงให้นารีและ
เพื่อน ๆ ร้องให้ฟัง ทุกคนช่วยกันร้องเพลงตามองตา และเพลง
ซ้อมมาเลิกันอย่างสนุกสนาน ป้าพิธีกุลเขียนเนื้อเพลงไว้บนแผ่น
ป้ายด้วย

นารีบอกรว่า “หนูร้องเพลงตามองตา แตะเพลงช่องมาลีได้
นานแล้ว แต่ไม่ทราบมาก่อนว่า เพลงนี้เป็นเพลงประกอบการ
ร่วงพื้นเมืองค่ะ”

“แล้วท่านไม่ถึงเรียกว่า ร่วงเล่าค่ะ” รัชนีสังสัย

ป้าพิถุลดอนบ่า “ร่วงเป็นการละเล่นของชาวบ้านอย่างหนึ่ง
นิยมเล่นกันหัวไป/ ให้เสพะในห้องดิน สาเหตุที่เรียกว่าร่วง คือ
คงจะมาจากการร้าที่ก้าวเหยียบดินข้อนขายตามกันเป็นวง เดิมที่
เดียวเรียกว่าร้าโภน และหาดที่เรียกว่า ร้าโภน คืนนี้คงมาจากการ
ทำจังหวะด้วยโภนเป็นมาตรฐานคงจะเป็นเช่นนี้เอง”

“โภนคืออะไรคะ?” นารีถามต่อ

ป้าพิถุลดอนบ่า “โภนเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง ใช้ทำจังหวะ
และใช้เป็นจังหวะน้ำเสียงในการร้อง ลักษณะร้องของโภนเป็น
กลองซึ่งตัวเขานั้นไม่ได้เป็น ตัวไม้หรือหินที่เรียกว่าหุ่นทำด้วยไม้จะนะ”

ป้าพิถุลดอนบ่ายให้รู้ว่าเป็นโภนมาให้ฟังดูๆ แล้วตีจังหวะ
ร่วงให้ฟังก็อ จังหวะ “ปะ โภน ปะ โภน ปะ โภน โภน” ป้าพิถุลด
ตีจังหวะร่วงให้ฟังหลายครั้ง พร้อมกับให้เด็กๆ ร้องจังหวะการ
ตีโภนและตอบมือตาม ต่อไปก็ให้เด็กๆ ฝึกตีโภนจังหวะร่วง
ทุกคนสนุกสนานกับการตีโภน ร้องจังหวะโภนและตอบมือตาม
ไปด้วย บ้างก็ร้องเพลงตามองตา ช่องมาลี ตลอดจนเพลงร่วง
อีนๆ เท่าที่จะนึกได้

เมื่อเด็กๆ ทราบเกี่ยวกับเรื่องการร่วง และการตีโภนจังหวะ
ร่วงกันแล้ว ป้าพิถุลดอนบายได้ให้ความรู้กับเด็กๆ ต่อไปอีกว่า “นอก
จากร่วงพื้นเมืองแล้ว ยังมีร่วงอีกอย่างหนึ่งเรียกว่า ร่วงมาตรฐาน

การตีโภน

ซึ่งกรมศิลปากรได้ปรับปรุงการรำไทย โดยแต่งเนื้อร้องและทำนอง เพลงขึ้นใหม่ และนำท่ารำแม่นบทบางท่าของนาฏศิลป์มาใช้เป็น ท่ารำ เช่น ท่าสอดสัมภมาดา ใช้ร่วกับเพลงงามเดือน ท่า ชักเปี๊งผัดหน้า ใช้ร่วกับเพลงชาไกฯ การร่วงตามแบบที่กำหนด นี้เรียกว่าร่างมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็น การรำที่มีความงดงาม แปลกตา สนุกสนาน และให้ความภาค- ภูมิใจแก่ผู้รำและผู้พันเห็นอีกด้วย”

“สอดสัมภมาดา”
(ท่าร่างมาตรฐาน)

“ขอกับปู่แม่หนัน”

“รำสไบ”

“ร่าช้า”

“บูชาพ่อหนาน”

“จันทร์ทรงกรด”

“បិយកត៉ែខ្វាន់”

สีดำตามว่า “ร่างมาตรฐานมีกี่เพลิงกะ”

ป้าพิถุลตอบว่า “มีด้วยกันห้าหมุด ๙๐ เพลิง ห้า ๙๐ เพลิง
นี้ท่านผู้หฤทัยจะเดือด พิบูลสังกرام แต่เงื่อนงำน เพลิง เป็น
ท่านองของกรมศิลป์ปักษ์ ๖ เพลิง กือ เพลงดอกรไม้ของชาติ
และเพลงดวงจันทร์วันเที่ยญ ส่วนท่านองอิก ๕ เพลิง กรมประ-
ชาสัมพันธ์ เป็นผู้แต่ง “ได้แก่ เพลงบูชาหักรุ หลุยส์ไทยใจงาม
ดวงจันทร์วันเที่ยญฟ้า และ เพลงขอด้วยใจหาญ ที่เหตือกือ
เพลงงานแสดงเดือน ชาวไทย รำเขินรำ คืนเดือนหน้าย จนมีน
มนต์ดั้นเรศ นามเดิมกือ เมล็ด เหวนันท์ แต่เงื่อนงำน และ
นาบมนตร์ ตราไม้ท ้รับปวงท่านออกเพลงจากของเดิม สำหรับ
ผู้คิดประดิษฐ์ทำร่างมาตรฐานห้า ๙๐ เพลิง กือ หมู่อมต้วน
นามจริงกือ นนศึกษาด้วย ก่อหรานบ้าน หมนบดี คงประภัศร์
และนางลุมด บ่มะคุปต์”

เด็ก ๆ สนใจเป็นมาก แต่ชอบกราบไหว้ แต่ป้าพิถุลบอกว่า
“เรื่องนี้ต้องใช้เวลาฝึกกันอีกนาน อีกทีห้โรงเรียนคุณครูก็จะ
สอนให้ด้วยถ้าพวกหนูสนใจ แต่คุณครูสอนก็ต้องใจเรียนซึ่งจะ
จะได้รับเก่ง และถ้าหากมีเวลา ป้าจะช่วยเพิ่มเติมให้ภาษาหนังดี
ใหม่จัง”

เด็กๆเห็นว่าໄດ้รับการป้าพิถุลมานานจนเวลาบ่ยมากและ
กล่าวว่าห้หนูนี้จะเป็นห่วง จึงพร้อมใจกันกล่าวขอบพระคุณและ
ถากลับบ้าน

ระหว่างที่เดินกลับบ้าน รัชนีก่อร่างขึ้นว่า “วันนี้เราได้ความรู้
อะไรจากป้าพิถุลบ้าง ใจจะน้อกได้”

นารีตอบว่า “เรื่องแรกก็คือประเพณีลอขะทง”
 รัชนีชักต่ออีกว่า “แล้วเรื่องต่อไปล่ะ”
 สีดาเริ่มแย่งตอบว่า “ก็เรื่องการละเล่นพื้นเมืองนะซีจี”
 “ต่อไปนี่คือความแตกต่างระหว่างร่างพื้นเมืองกับร่าง
 มาตรฐาน และความเป็นมาตรฐานร่างมาตรฐาน” เพื่อนอีกคน
 หนึ่งเป็นผู้ตอบขึ้นบ้าง

จากนั้นรัชนีจึงเป็นผู้กล่าวขึ้นว่า “สรุปแล้ววันนี้เรารีดหิ่ง
 ความรู้และความสนุกสนานกันอย่างเต็มที่ เราจะไม่เสียเวลาอีกต่อหนึ่ง
 ของปีพิถุลที่ได้กรุณามาเยือนเราในครั้งนี้อย่างแน่นอน”

กฤษฎีค่าเพื่อนบ้าน

ນາຍອິນດີນ ເກມສະຫຼັບ	ປະຕິບັດການຄວບຄົງການ
ນາຍວາລີ້ເຊີ້ນ ຂ່າຍແກ່ການນຳ	ການມາກາ
ນາຍວຸກນຸ່ມນາກ ເຕີຍຊູ້ວຽກ	ການຮັມກາງ
ນາຍສາວົງໄກຈະ ສິນຍຸດສາກ	ການຮັມກາງແດນຕະຫຼາກການກາ
ນາຍຕັດ ດັບອຸປະກອດ ທີ່ພົມທີ່	ການຮັມກາງ ດັບອຸປະກອດ

ເຫັນວ່າມີເຄີຍກົດ

ພາບສ່ວນກົດຕີ ດັບຖຸກຳ

กฤษณะภานุวัฒน์

นางสุวรรณ์ ลภานุรักษ์	บรรณาธิการ
นางสมมติ พานิชศิริ	บรรณาธิการ
นางสาวอรุณรัตน์ ศุภะดิษฐ์	บรรณาธิการ
นางปีณา ใจดีดา	บรรณาธิการ
นางวิริยา ลีเดือน	บรรณาธิการ
นางสาวอนุพัน ชาลาวงศ์	บรรณาธิการ
นางสาวอรุณรัตน์ ป่าทุมสวัสดิ์	บรรณาธิการ
นางสุจารดา วิชัยณรงค์	บรรณาธิการ
นางสาวกานต์ ให้ไทย	บรรณาธิการ
นางสาวนพพร พรบกษา โภณกุมาล์	บรรณาธิการ
นางสาวนิตยา ศรีรุจันทร์	บรรณาธิการ
นางสาวกฤตญา รัตนวนิช	บรรณาธิการ
นางสาววิภาดา อึကนธรัวน	บรรณาธิการ
นางรัตน์ ภูษาอุทัย	บรรณาธิการ
นางรุ่ง ศรีนาฬุก	บรรณาธิการ
นางรุ่งนา บุญเรือง	บรรณาธิการ
นางรัตน์ ภูษาอุทัย	บรรณาธิการ
นางสาวอรุณรัตน์ ใจดีดา	บรรณาธิการ
นางสาวปราวัน ลินธุลีภานุ	บรรณาธิการและผู้ดูแลระบบ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรณีวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริม
ลักษณะนิสัย คนครี-นาฏศิลป์ เรื่อง เริงร่า สหภัณฑ์ประถม-
ศึกษาเป็นที่ ๓-๘ ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาต
ให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ๗ วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔

๙๙๙.

(นายพจนอม แก้วกานนิด)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

